

Teljing av lakselus - Prosedyre

Dok.ID: D00996

Utgåve: 8.00 - 14.09.2021

Oppdatert av: CA

Dok.ansvarleg: ØS

Godkjent av: Øystein
Staveland

Første utgåve: 30.11.2006

1.0 Introduksjon

Teljing av lakselus er eit krav frå myndigheitene. For å sikre at teljing og innmelding skjer på ei måte som er lik i heile selskapet, er det oppretta ei prosedyre for når og korleis ein skal registrere lakselus.

1.1 Formål

Formålet med denne prosedyren er å beskrive framgangsmåten ved teljing av lakselus. Formålet med teljingane er å redusere førekomen av lakselus, slik at skadevirkningane på laksen i anlegga og i frittlevande bestandar av laks og aure minimaliserast.

1.2 Symboler

Dokumentet anvender følgende symboler.

	Obs/verdt å merke seg
	Fare for rømming

Begrepet «risiko» brukes om hendelser eller situasjoner som kan medføre skade på mennesker, fisk, miljø og materiell.

2.0 Ansvar

Alle ansatte, herunder også innleide selskaper, tilknyttet Bremnes Seashore AS skal følge det skisserte rammeverket denne prosedyren presenterer. Eventuelle brudd betraktes som avvik og skal rapporteres i henhold til selskapets retningslinjer for avviksregistrering (se dokument: [D01430](#)). Dersom det fremstår forholdsmessig å bryte med eksisterende prosedyre skal dette analyseres og planlegges i rimelig tid før gjennomføring, og godkjennes av produksjonssjef-sjø.

2.1 Formell ansvarsfordeling

Administrerende direktør har det overordna ansvaret for prosedyresystemet.

Produksjonssjef-sjø har ansvar for at prosedyren gjennomføres i matfiskavdelinga.

Regionsjef har ansvaret for prosedyreimplementeringa i si region.

Driftsleiar er ansvarleg for at praktisk gjennomføring av operasjonen foregår i henhold til prosedyren.

Alle involverte plikter å utføre sine arbeidsoppgåver i overensstemmelse med dette dokumentet og gjeldene lover og forskrifter.

Kollektivt ansvar for avviksrapportering.

3.0 Registreringer

- Mercatus Aquafarmer
- Forbedringssystem

4.0 Avvik

Avvik skal registreres i henhold til Prosedyre for avviksbehandling [D00425](#).

5.0 Sikkerhetsutstyr

Anbefalt: Hanskar

6.0 Prosess

Prøvetaking:

- Prøvetaking av fisk skal gjennomførast slik at lus på et tilfeldig utval av fisk blir talt, bruk av orkastnot eller stor håv i krane anbefalast.
- Dersom ein unntaksvis må bruka håv, skal ein prøva å få eit vertikalt tverrsnitt, unngå skumming i overflata eller vurdering av kva fisk som skal håvast.

Frekvens, antall og val av merd:

- Når sjøtemperaturen er lik eller over 4 °C skal førekomst av lakselus hos laksefisk undersøkast og journalførast minst kvar 7. dag.

Når sjøtemperaturen er under 4 °C kan førekomst av lakselus hos laksefisk undersøkast og journalførast minst kvar 14. dag. Dette skal avklarast med fiskehelse og regionssjef i forkant i tilfelle dette gjeld.

- Alle merdar i anlegget skal teljast kvar veke.
- Det skal det teljast lakselus på 20 tilfeldige fisk i kvar merd.

Lusegrenser:

- Det skal til ein kvar tid vere under 0,5 vaksne (/kjønnsmodne) holus i anlegget.
- Mellom veke 16 og veke 21 skal det til ein kvar tid vere under 0,2 kjønnsmodne holus. Her kan det førekomme teljeusikkerhet og følgjande reglar gjeld:
  - Gjennomsnitt mellom 0,2 og 0,3 vaksne holus kan førekomme 2 veker på rad. Veke 3 må då vere under 0,2 vaksne holus i snitt. Dersom veke 3 har eit snitt over 0,2 vaksne holus, gir dette 3 veker med overskriding.
- Helsenettverk (RFN, HFN og SFN), samt leiarnettverk i PO2 og PO3 kan inngå avtale om lågare lusenivå i kritiske periodar på året.
- For 2021 er det bestemt ut utviding av våravlusinga, ut over lovkravet:
  - HFN og SFN: utvida periode med maksimalt 0,2 kjønnsmodne holus med 2 veker i forkant av lovfesta periode (veke 14 og 15), og 5 veker i etterkant (veke 22-26).
  - RFN: utvida periode med maksimalt 0,2 kjønnsmodne holus veke 22-26.
  - *Utvidinga skal ikkje gå på bekostning av fiskevelferda.*

Teljing av lus før og etter avlusing:

- Det skal teljast lus i alle merdar tidlegast 2 dagar før avlusing i anlegget.
- Teljing etter behandling:

Behandlingsmiddel/-metode:	Over 10 gradar:	Under 10 gradar:
Slice (Emamectin)	7 – 14 dagar	21-28 dagar
Alphamax (Deltametrin)	5-7 dagar	7-14 dagar
Betamax (Cypermetrin)	7 dagar	7-14 dagar
Salmosan (Azametifos)	2-4 dagar	4-7 dagar
Hydrogen peroksid	7 dagar	7 dagar
Ektobann (Teflubenzuron)	7-14 dagar	14-21 dagar
Releeze (Diflubenzuron)	7 dagar	7-14 dagar
Ferskvatn	2-7 dagar	2-14 dagar
Mekanisk avlusing	2-7 dagar	2-7 dagar

6.1 Utstyrliste

1	Klargjering av orkastnota (sjå til at ho er rein og utan hol)
---	---

1.1	Bruk av stor håv frå krane: Sjå også til at ein har nødvendig arbeidsbåt tilgjengeleg
2	Teljekar er reint og er stort nok i forhold til fiskestorleiken
3	Bedøvingsmiddel
4	Håv til innfangning av fisk
5	Not for rømmingssikring
6	Ark for registrering av lakselus

6.2 Klargjering og innfangning av fisk

1	Benytt orkastnot eller stor håv frå krane og nytt handføring for å få eit meir representativt utval fisk.
2	Skiringsnot skal nyttast mellom arbeidsbåt og merd.
3	Ved innfangning skal ikkje fisken tørkast for mykje av hensyn til fiskevelferda.
4	Det skal teljast fisk frå 20 tilfeldig utvalde fiskar.

6.4 Gjennomføring

1	Fisken håvast opp og bedøvast før teljing (skjer etter rettleiing frå fiskehelsepersonell – sjå resept). Han er tilstrekkeleg bedøva når den ikkje slår med halen når ein løftar han.

2	Ein skal kun bedøve 5 fiskar av gongen i bedøvingskaret.

3	Ta opp ein og ein fisk for undersøking. <i>(Før gjerne fisken gjennom bedøvingsvatnet etter ei lita tid, for å gje han frisk vatn over gjellene. Større fisk kan med fordel haldast opp mot karvegg, halvvegs nedi vatnet samt snu fisken i vatnet for å minimere risiko for ryggskeidar på fisken.)</i>

4	Følgjande stadier skal teljast og registrerast: • Fastsitjande lus: Copepoditt og chalimus-stadier. Desse ser ut som korte blyantstrekar. Sit ofte på buksida, under finner og ved finnebasis. • Liten bevegeleg lus: Små bevegelege hannar og hoer. sjå bilde 1. • Stor bevegeleg lus: Vaksne hannar og små hoer. Sjå bilde 1. • Kjønnsmoden holus/vaksen holus: med og utan eggstrengar (sjå bilde 1). Vaksen holus har eit velutvikla «hofteparti», kor eggstrengar ofte er til stades og heng ut av. • Skottelus (<i>Caligus elongatus</i>): er mindre enn lakselusa, og lett bevegeleg både med og utan berøring.

Bilde 1: Oversikt over bevegelege og kjønnsmodne stadier.

5	Det skal skiftast bedøvingsvatn etter teljing i kvar merd. Vatnet skal silast av og lusa som er i kar og blitt silt av skal teljast og registrerast.
6	Registrering skjer på medbrakte ark (D04550). Følgjande skal registrerast på arket: <ul style="list-style-type: none"> • Lokalitet • Dato • Merdnummer • Temperatur i sjø same dag som luseteljing • Telleansvarleg(e) • Kvar fisk ein har tald lus på og antall lus i alle stadier ein finn per fisk

6.5 Registrering og rapportering

1	Arkivering av arka som er nytta under teljing på merdkant. (Arkiveringa skal vere tilgjengeleg på lokalitet i minimum 4 år.)
2	Registreringa summerast for kvar merd: $\text{Sum lus per stadie} = \text{sum antall lus per fisk} + \text{sum antall lus stamp}$ og bereknar gjennomsnitt: $\text{Snitt lus per merd} = \frac{\text{Sum lus per stadie}}{\text{Antall fisk tald i den aktuelle merda}}$ Snitt for anlegg bereknast: $\text{Snitt anlegg} = \frac{\text{Sum av snitt lus per merd}}{\text{Antall merdar undersøkt}}$
3	Berekingane registrerast i Mercatus Aquafarmer. Følgjande skal registrerast: <ul style="list-style-type: none"> • Lice (Female Ovigorous): Vaksne holus • Lice (Mobile small): Antall lakselus i små bevegelege stadier • Lice (Mobile big): Antall lakselus i store bevegelege stadier • Lice (Chalimus): Antall fastsitjande lus • Lice (Scottish): Antall skottelus • Bruk av bedøving ved luseteljing (mengde) • Antall gjennomførte behandlingar • Sjøtemperatur • Bruk av rensefisk (alle artar)
4	Tala sendast til Altinn innan tysdag i påfølgjande veke.

Referansar

Lover og forskrifter

LOV-2003-12-19-124: [Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. \(matloven\)](#)

LOV-2009-06-19-97: [Lov om dyrevelferd \(Dyrevelferdsloven\)](#)

FOR-2012-12-05-1140: [Forskrift om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg \(Forskrift om lakselusbekjempelse\)](#)

Beredskapsplanar:

Dok.id [00143](#) Beredskapsplan ved massedaud og utbrot av alvorleg smittsam sjukdom

Dok.id [00113](#) Beredskapsplan for rømming av fisk, matfisk

Varsling:

Dok.id [00114](#) Varslingsmatrise for oppdrett

Andre interne dokumenter

Dok.id: [01008](#) Registreringsskjema for lakselus (til FoMAS)

Dok.id: 04550 Registreringsskjema for lakselus til utskrift

Dok.id: [02673](#) Registreringsskjema etter avlusing

Dok.id: 04549 Registreringsskjema etter avlusing (medikamentell)